

A lakbértörvény gyakorlati ismertetése

Milyen emelésnek van helye az új törvény hatálybalépése után bérelt lakásoknál?

(Saját tudósítónktól.) Az új lakbértörvény is olyan gyors alkotás, mellyel a csehszlovák törvényhozás gyakran, sőt tulajdonképpen ajándékoz meg bennünket. Nehezen érthető, homályos részekkel bővelkedik, rengeteg utalás van benne ugyanazon törvényben foglalt rendelkezésekre és az 1920. évi április 8-iki 275. számú lakbértörvényre úgy, hogy egy lakos csak nehezen vagy egyáltalában nem tud benne eligazodni és így kénytelen ismerősöitől információt kérni, akik legtöbbször maguk sincsenek tisztában a törvény rendelkezéseivel. Ezt megkönnyítendő gyakorlati példákkal világítjuk meg a törvényt.

Először is tudnunk kell azt, hogy a törvény alaplakbérnek az 1914. év augusztus elsején fizetett lakbért érti. Ezen alaplakbér után számítjuk a meghatározott százalékokat és adjuk hozzá az így nyert összeget az alaplakbérhez, mely által megkapjuk a fizetendő lakbér összegét. A törvény 9-ik §-át röviden ismét összefoglaljuk: a törvény hatályba lépte előtt bérelt lakásoknál: 1 szobás és mellékhelyiséges lakásnál nincs helye emelésnek, csakis annyiban, amennyiben a régi törvény alapján 20 százalékos emelés eddig nem eszközöltetett, ezen 20 százalékos emelésre emelhető a lakbér, de hangsúlyozzuk, hogy a régi — és nem az új törvény alapján. Különben minden egyes lakásnál jogában áll a háztulajdonosnak 1922. május elsejétől visszamenően az alaplakbér ezen 20 százalékos első emelése erejéig magasabb lakbért szedni. A 2 szobás lakásoknál összemelés: alaplakbér + 20% + 1922. augusztus 1-én 10% + 1922. november 1-én 10%. Ez az alaplakbér + 40%. A 3 szobás és ennél nagyobb lakásoknál fizetendő: alaplakbér + 20% + 1922. augusztus 1-én 20% + 1922. november 1-én 20%. Ez összesen alaplakbér + 60%. Ez az emelés maximuma és ezen 40%, illetve 60%-os emelésen felül az alább tárgyalandó és a törvény által strikte meghatározott eseteken kívül, amikor is az illetékes járásbírószak bír hatáskörrel, lehetséges a lakbérnek a maximumon felüli felemelése.

Most juttunk el cikkünk tulajdonképpeni témájához:

miképpen emelhető a lakbér azoknál a lakásoknál, amelyek az új lakbértörvény hatálybalépése után, 1922. május 1-e után béreltek?

Amíg az 1922. május elseje előtt bérelt egyszobás és mellékhelyiséges lakásnál emelés egyáltalában nincsen az új törvény szerint és csakis a régi törvény által engedélyezett 20 százalékos emelés foganatosítható, amennyiben ez meg nem történt volna (ki tud ilyen esetről, hogy a lakbért nem emelték volna?), addig az 1922. május elseje után bérelt egyszobás lakásnál 1922. aug. 1-én 10 százalékos, 1922. november 1-én ugyan-

csak 10 százalékos emelésnek van helye, úgy, hogy az ilyen egyszobás lakásoknál fizetendő: alaplakbér + 20% + 10% × 10%, összesen 40 százalékos. Tehát ezeknél a lakásoknál az emelés olyan, mint a törvény hatályba lépte előtt bérelt kétszobás lakásoknál.

Az 1922. máj. 1-e után bérelt 2 szobás lakásoknál fizetendő alaplakbér: 20% + 20% + 20%, összesen 60 százalékos emelési maximum lehetséges. Ugyanezen szabály áll a háromszobás és ennél nagyobb lakásokra is. A törvény, mint látjuk, tulajdonképpen a kétszobás lakások bérlőire rak terhet, a háromszobás és ennél nagyobb lakások bérlőire nem, mert amíg az ugynevezett régi bérlők 2 szobás az lakásnál alaplakbért és annak 40 százalékos összemelését viselik, addig az új bérlők 60 százalékos összemelést tartoznak megfizetni. A háromszobás és ennél nagyobb lakások bérlőinél a törvény nem tesz különbséget régi és új bérlők közt, mert itt egyformán 60 százalékos a béremlés maximális különbsége.

Gyakorlati példák: Valaki ki akar bérelni egy egyszobás lakást. Alaplakbér 200 korona. Fizetendő 1922. május 1-én alaplakbér + 20%, tehát alaplakbér + 40 korona, 1922. augusztus 1-én + 10%, tehát + 20 korona, 1922. november 1-én + 10%, tehát + 20 korona, fizetendő összlakbér évente 280 korona.

Valaki hozzájut egy kétszobás lakáshoz. Fi-

A „német veszedelem” aktájára

Honnan szerezték a franciák a titkos német fegyverkezésekről szóló adataikat?

Berlin, június 8.

(Saját tudósítónktól.) Ha a németeknek jó újságíróik volnának... ha a németek úgy a világ közvéleménye elé tudnák tálni az eseményeket, mint azt a franciák vagy az angolok tudják, akkor ma nevetve és szörnyűködve kapnánk fejükhöz az emberek, azt a bünpört olvasva, mely most folyik Berlinben s mely kiáltó bizonyíték arról, hogy milyen praktikákon mulik a nyugalom, a béke — fegyveres intervenció — kérdése a még mindig pszichózisban gyötördő Európában.

A dolog úgy kezdődött, hogy Rathenau külügyminiszter a német parlament egyik ülésén felpanaszolta, hogy az utolsó időkben a különböző ántánt-bizottságok több mint száz jegyzékkel bombardírozták a német külügyi hivatalt, szigorú vizsgálatokat követelvének mindenféle fegyverreljéti, titkos mozgósítási s különösen a Franciaországot életveszedelmesen fenyegető titkos német katonai alakulatok miatt (ami azért is komikus, mert a teljesen lefegyverzett német néppel szemben több mint egy millió főből álló fegyveres, agresszív imperialista francia hadsereg áll). Ugyanezért a francia újságok egyre-másra közöltek híreseknek látszó leleplezéseket, melyek azt bizonyították, hogy a németeknek egy nagy titkos hadseregük van, részint diák-

és sportegyletek, részint rendőrségi alakulatok mögé bújtatva,

zet érte alaplakbér: 20% + 20% + 20%. Ha az alaplakbér 400 korona, összemelés folytán az évi lakbér 640 korona. Ugyanez a számítás a háromszobás és ennél nagyobb lakásoknál is.

A háztulajdonos köteles az 1914. évi aug. 1-i alaplakbért közzölni a bérlővel annak kívánságára. A törvény hatályba nem terjed ki azokra a házakra, amelyekre vonatkozóan az építési engedélyt Szlovénországon 1916. november 12-ike után adták meg. Ezen házak tulajdonosai szabad kezét nyerték a törvény által, amely az építési kedv előmozdítása végett a kormányt felhatalmazza, hogy 30 millió koronát fordíthat az építkezések támogatására.

Rá kell mutatnunk végül arra, hogy eltérően azon híreszteléstől, melyet valamennyi lap hozott annakidején az új lakbértörvény javaslatának ismertetése kapcsán, hogy tudniillik a háztulajdonosok tartoznak a bérlők ezirányú kívánságára hároméves bérelti szerződést kötni, a törvény ilyen intézkedést nem tartalmaz. De nem is tartalmazhat, mert ezen törvény 1923. április 30-án hatályát veszti. Ilyenképpen a lakbértörvény viszonyok csakis egyetlen egy esztendőre nyertek rendezést, alkalmat adván arra, hogy ezen idő leteltével, illetve még ezt megelőzően újabb propaganda fejtessek ki abban az irányban a háztulajdonosok részéről, hogy a szabad kéz politikája minél jobban érvényesülhessen.

és sportegyletek, részint rendőrségi alakulatok mögé bújtatva,

s hogy a megfelelő fegyverek is készen vannak, természetesen jól elrejtve, s a német generációk csak az alkalmas pillanatot várják, hogy e nagy hadsereg élén Franciaországba bevonuljanak. De nemcsak a francia újságok terjesztették ezeket a híreket és tartották vele állandó igazgatóságban a hisztérikus francia közvéleményt, hanem a francia politikusok is egyre-másra hasonló leleplezésekkel állítottak elő. Különösen Lefevre volt hadügyminiszter volt fáradhatatlan a német veszedelem hangoztatásában, kefélő adatokkal támogatva állításait. Természetes, hogy ilyen körülmények között lehetetlen volt egy esetleges német-francia közlekedésre számítani, a világ meg volt fertőzve gyanuval, rosszindulattal, aggodalommal.

Nem lehetett érteni, honnan származnak ezek az „adatok”, melyek oly végzetesen befolyásolták nemcsak a győző országok közvéleményét, hanem kihatottak a reparációs-bizottság magatartására, sőt még a génuai konferencia hangulatára is. Most aztán váratlanul világosság derült a dologra. A berlini rendőrség letartóztatott egy dr. Anspach nevű embert, s a nyomozás során kiderült, hogy az összes dokumentumokat ez az ember hamisította és számlította — a francia kormány és az ántánt-bizottságok számára.

Kicsoda ez a dr. Anspach? Gyanus előéletű, spartakista puccsokban részes, mindenre elszánt alak, aki jó számmal megérezte, mi kell az ántánt-bizottságoknak. Ökmányok kellenek, melyek Németország gonosz háborús szándékait bizonyítsák, s melyek egyuttal a Berlinben négyesben élő bizottságok létjogosultságát is igazolják, mert mi volna, ha ők nem vizyáznának a gonosz Németországra. Nohát ha csak adatok kellették nekik, azt dr. Anspachtól kaptak bőszéggel.

Német mozgósítási tervet, titkos alakulatok hítele névsorát, kimutatásokat, minisztertanácsi titkos jegyzőkönyveket, rejtett aeroplánokról, fegyverkezésekről szóló jelentéseket bőven szállított nekik

dr. Anspach, nagyszerűen hamisítva pecséteket, aláírásokat s nem feledkezve meg a „geheim”, „vertraulich” jelzésekről, melyek az efafta iratokat különösen jelentősékké teszik.

Nem lehet csodálni, hogy rövid idő múlva dr. Anspach különösen kedvelt alak lett az ántánt-misszióknál. Omlott hozzá a pénz, passzust, vizumot minden irányba kapott s egy idő múlva Párisba kezdett utazgatni, ahol a hadügyminiszteriumnak különösen kedvelt vendége lett. Ez időből származnak Lefevre miniszter szenzációs leleplezései Németország titkos háborús készülődéséről s ilyen adatok alapján igyekezett Barthou a washingtoni konferencián Németországot befektetni.

Egy napon azonban dr. Anspach vigyázatlan volt, elutasított s kiált hagyta az írásai egy részét, a lakásadónője az írásokat a rendőrségre vitte s így derült ki a csalás. Anspach nem is nagyon tagad. Azt mondja, nemcsak pénzért csinálta a dolgot, hanem mert

pokoli élvezete telt benne, hogy ő csinalta egyideig Európa külpolitikáját.

A francia kormány aszerint küldöztette a jegyzőket s akként intézkedett, ahogy ő hamisított. Ily módon élte ki hatalmi vágyát ez az elvete-medett ember.

Eddig van a dolog krimináls része. Most jönne a politikai és a publicisztikai... ha a német újságírás azon a nivón állana, mint a francia vagy az angol. Azonban megint szinte megható nézni, hogy ezt a „zitzert” mint ejti ki a kezéből a német újságírás. Ahelyett, hogy kiharsogná a világnak, milyen forrásból származtak az adatok, melyek alapján Németországot rágal-mázták és sanyargatták, hosszabb-rövidebb „sachlich”-tudósításokat közölnek. Semmi érzékük a dolog szenzációs politikai jelentősége iránt és semmi újságírói elan-juk annak kihasználására. Ha valami jó francia vagy amerikai, esetleg magyar újságíró kölcsön kérnének, az majd megmutatná nekik, mint kell az ilyen esetet a világ elé tálni. Derék, szorgalmas, nagy nép a német, csak épp bizonyos képességeik és tehetségek hiányzanak belőle. A politikát most már kezdik megtanulni (Génuában feltűnően jól és bátran dolgoztak), az újságírásuk azonban egyelőre még „sok kívánni valót hagy hátra”.

A Karpategyesület Kassai Osztálya elnökségének jelentése

az osztály 1917—1921. évi működéséről.

Osztályunk 1917. évi február hó 28-án tartotta legutolsó, évi rendes közgyűlését s ezen közgyűlés tárgyalta az utolsó, az 1916. évre vonatkozó elnöki jelentést. Ezuttal tehát, midőn osztályunk ismét azon helyzetbe jutott, hogy évi rendes közgyűlését újból megtarthassa, öt évről szóló jelentésünket kell az igen tisztelt közgyűlés elé terjesztenünk.

Az 1917. évben osztályunknak mindennemű turisztikai tevékenysége holtpontra jutott. Tagjainknak majdnem 75 százaléka hadba vonult, úgy hogy ebben az évben mindössze 34 fizető tagunk maradt s ezek is főleg a nem aktív turisták soraiból kerültek ki. De ha minden turisztikai tevékenység szünetelt is, gondolj mégis voltak az osztálynak. Az aggteleki cseppkőbarlang, melynek látogatottsága a háboru alatt a minimumra redukálódott, teljes pusztulásnak indult. Csupán ahhoz, hogy a barlanglátogatók személybiztonsága megővessék, több ezer koronát felemészthő javítási munkálatokat kellett volna eszközölni, erre pedig az osztály semminemű fedezettel nem bírt. Egyesületünk központi választmánya megszavazott ugyan e célra osztályunknak 2000 koronát, de ezen összeg az építési anyag és munkaerő drágulása folytán oly minimálisnak mutatkozott, hogy ezzel semmit sem lehetett kezdeni s éppen ezért osztályunk az e célra felajánlott összeget fel sem vette.

1917. év augusztusában osztályunk elnöke, dr. Eötvényi-Nagy Olivér Kassó-Szörényvármegye főispánjává neveztetvén ki, elnöki tisztéről Kassáról való távozása következtében lemondott. Az 1917. évi október hó 10. napján megtartott választmányi ülésen a választmány az osztály nevében meleg búcsút vett volt elnökétől s az osztály ügyeinek vezetésére, addig is, míg a közgyűlés az elnöki állást betölti, Kassai Károly alelnököt kérte fel.

Az 1918. év épp oly meddő maradt az osztály életében, mint az 1917-iki. A fizető tagok száma azonban 34-ről 70-re emelkedett. Az egyesület központja a Kassai Várhegyen levő Rákóczi-kilátótorony helyreállítását költségeinek fedezésére megfelelő összeg folyósítását helyezte kilátásba. Ennek megvalósítása azonban már nem kerülhetett sorra.

1918. második felében váratlan esemény rázta fel letargiájából osztályunkat. Az egyesület központja ez év június hó 30-iki kellettel értesítette az osztályt, hogy az aggteleki barlangot, melynek kezelésével a kassai osztály volt megbízva, az 1919. évtől kezdődően a gömöri osztály kezelésébe adja. Azon tagjaink, kik tudatában voltak annak, hogy micsoda óriási terhet jelentett az aggteleki barlang kezelése az osztályra nézve és hogy mily bémítelő hatott ez osztályunk működésére, nagy lelkesedéssel fogadták a központ ify értelmű döntését. Ezzel ellentétben nagy elkeseredést váltott ki az aggteleki barlang rögeszméjében szenvedő tagjaink soraiban. Szerencsére a központ elhatározása megvalósíthatatlan volt s reméljük, hogy osztályunk örök időkre megszabadult ettől a nyűgtől, mely évtizedeken át minden anyagi és munkaerőjét felemészthette.

A központ határozatának szankcionálása az 1918. évi október hó 26-án megtartott rendkívüli közgyűlésen ment végbe, melyen elfogadtatt azon megállapodás, hogy a gömöri osztály a barlangot egy barlangbizottsággal fogja kezelni, melybe a központ, a gömöri és a kassai osztályok 5—5 tagot delegálnak. A tényleges átadásnak 1919. év január 1-én kellett volna végbemennie.

Erre azonban nem került sor!

Tudjuk, hogy azóta mi történt az aggteleki cseppkőbarlanggal. Az új országhatára a barlangot kettészeli; aggteleki bejárata magyar, jósvafői bejárata csehszlovák területre esik s úgy Magyarország, mint a csehszlovák köztársaság erős küzdelmet folytat a határmegállapító bizottság előtt az irányban, hogy mely-

küké legyen az osztály aggteleki barlang.

A fentebb említett rendkívüli közgyűlésen az osztály elbucszott elnökétől, új elnökül Konrády Lajos, Kassa-egyházmegyei kanonokot választotta meg.

Pár napra e közgyűlés után bekövetkezett a felfordulás, mely osztályunkat teljes két esztendőn át némaságra kárhoztatta.

Az 1919. évben, főleg a tavasz és a nyár folyamán sokkal komolyabb időköt éltünk, sem hogy bárkinek is kedve lett volna turisztikával foglalkozni.

Ez évről még csak annyit, hogy május 1-én ismeretlen gonosztevők ledöntötték a Rákóczi-kilátótoronyt és értékes faanyagát ellopták.

Az 1920. esztendőben nem lévén egyesületünk alapszabályai jóváhagyva, a központ példájára osztályunk is kénytelen volt minden működéstől tartózkodni. Osztályunk aktív turisztagjai azonban, hivatalos jelleg nélkül, újból megkezdtek a társas kirándulások rendezését.

Ugy 1919-ben, mint 1920-ban 16—16 fizető tagunk volt.

Az 1921. esztendőben azután új életre kelt osztályunk és ez az év osztályunk közel 10 éves fennállásának legeredménydusabb esztendője.

Osztályelnökünk 1921. év január 8-án összehívta a választmányt s a választmány nagy lelkesedése közepette olvasta fel az egyesület központjának 1920. december 4. kelletű körlevelét, melyben a központ bejelenti, hogy az egyesület működését újból megkezdzi s azt az eddiginél fokozottabb mértékben kívánja folytatni. E munkájában számít az összes osztályok támogatására s azokat hasonló tevékenységre buzdítja.

1921. január 8-ával indult meg osztályunk újból működése és pedig eddigi működését messze meghaladó arányokban.

Ez az egy esztendő fényesen beigazolta, hogy osztályunk tud és akar is dolgozni a turisztika érdekében s hogy eddig semminő ered-

ményt sem tudott felmutatni, az egyedül az aggteleki cseppkőbarlang kezelésével járó lekööttségre vezethető vissza.

Közgyűlést az 1921. évben sem tarthattunk, részben a katonai diktatura miatt és főleg azért, mert egyesületünk alapszabályai még nem voltak jóváhagyva.

Tagjaink száma ez évben örvendetesen és napról-napra szaporodott s elérte az 536-ot. Olyan taglétszám, amelyről évekkel ezelőtt még csak álmodni sem mertünk. 395 rendes és 141 ifjúsági tagunk volt az év végével.

Osztályunk 1921. évi tevékenysége főleg három irányban nyilvánult meg igen szép eredménnyel.

Kirándulások rendezése. Még soha olyan kirándulási kedv nem volt Kassán, mint ebben az esztendőben. A békeidők szokásához híven ez évben is kladta az osztály az egész turisztikai idényre szóló kirándulási programját s a tartós kedvező időjárás folytán módjában állt az osztálynak az előirányzott program teljes egészében való betartása. A hivatalos kirándulásokon felül az osztály tagjai még külön kirándulásokat is rendeztek, úgy, hogy némely vasárnap 5—6, különböző irányba igyekvő csoport tagjai találkoztak a pályaudvaron.

A hivatalos kirándulásokról és az azokon résztvevők számáról pontos adataink vannak. Az egyéni vállalkozásokról csak megközelítő adatok állanak rendelkezésünkre.

Hivatalos kirándulást 18-at rendeztünk. Részt vett azokon 316 hölgy, 208 férfi, összesen 524 tag. Örvendetes jelenség, hogy hölgyközönségünk nem rettenve vissza a fáradságtól, ily szép számmal vett részt a kirándulásokon.

Említésre méltóbb kirándulások voltak: A Hernádöttöréshöz rendezett monstre kirándulás 183 résztvevővel, a Kiszél-túra 34 résztvevővel és a Kojsoi havasra rendezett kirándulás 30 résztvevővel. Utóbbi turán, mely a legnehezebb volt, amennyiben 9 órai fászfutó gyaloglással volt egybekötve, 16 hölgytagunk

A kosicei Hymnus-per

A tanuk vallomása megdönti a vádat. — Jaczkó Margit beismerő vallomása. „Nem hallottam, hogy énekeltek, de láttam, hogy mozgott a szájuk“.

(Saját tudósítónktól.) A kosicei törvényszék tegnap tárgyalta az akkoriban nagy port felvert Hymnus-ügyet. A bíróság elnöke Laczkó törvényszéki bíró volt, a vádat Bohács államügyész képviselte. A vádlottak: Dr. Szarvassy László, Jaczkó Margit és Tarcall Gusztáv voltak, védelmüket dr. Fülöp Dezső, dr. Blanár Béla és dr. Pollák Gyula ügyvédek látták el.

A tárgyalási terem teljesen megtelt hallgatókkal, midőn Laczkó elnök 11 órákor megnyitotta a tárgyalást. A tanuk hosszu sora foglalt helyet a padokban, a vádlottak csendben állanak egymás mellett. Az elnök felolvassa a vádiratot:

Az államügyész dr. Szarvassy Lászlót, Jaczkó Margitot és Tarcall Gusztávot ígatás vétségével vádolja. Vádlottak 1921 aug. 20-án, Szt. István napján résztvettek a Dómban tartott istentiszteleten, ahol mise végeztével a több ezer főből álló magyar közönség énekelte a magyar Hymnust és a „Boldogasszony anyánk“ c. egyházi éneket. Vádlottak együtt énekeltek a tömeggel, amiáltal a Btk. 171. §-ába ütköző bűncselekményt követtek el, mert a magyar nemzetiséget a cseh nemzetiség ellen izgatták.

Dr. Fülöp Dezső smisigéi panaszt jelentett be, mert az elnök a vádiratot és nem a vádtanács határozatát olvasta fel. Vádlottakat ugyan is először lázítás büntetével vádolták, csak azután fokozta le a vádtanács a lázítást ígatás vétségére.

Laczkó elnök kijelentette, hogy a vádtanács határozata szóról-szóra egyezik a vádirattal, csak a minősítés más.

Dr. Pollák védő előterjesztést akar tenni, az elnök ígatott hangon válaszolva, nem engedte ezt. Dr. Pollák semmiségi panaszt jelentett be. Ezután megkezdődött a vádlottak kihallgatása. Elsőnek dr. Szarvassy Lászlót hallgatták ki.

— Elnök: Bűnösnek érzi magát?

Szarvassy: Nem. A dómban voltunk istentiszteleten. A mise végén egy gyermekhang énekelni kezdte a magyar Hymnust, Erre a több ezer főből álló tömeg egyszerre énekelni kezdett. Én nem énekeltem. Annyira meg voltam hatva, hogy könnyek csordultak ki a szememből, hallgatagon álltam ott végig. A „Boldogasszony anyánk“-at nem hallottam énekelni. A Hymnus elhangzása után kimentem a dómból és a templomajtónál Körmeny-Ékes képviselővel beszélgettem. Ezután hozzám jött Calba detektív és igazolványomat kérte. Én megkérdeztem „miért“, erre azt felelte: „Majd meglátja“. Többet mondani nem tudok.

Az ügyész és a védők pár kérdése után Tarcall Gusztáv kihallgatására tért át a bíróság.

Elnök: Bűnösnek érzi magát?

Tarcall: Nem. Ott voltam az istentiszteleten, de a mise vége előtt már eltávoztam. A mise alatt a déli kijáratnál állottam. Jólval a mise végezte előtt kimentem a templomból és a főbejá-

vett részt.

A programmon kívül rendezett kirándulások száma meghaladta a 100-at, körülbelül 750 résztvevővel.

A hivatalos kirándulások nagyarányú látogatottsága részben arra vezethető vissza, hogy osztályunk különös súlyt fordított a hirdetőreklámra s minden egyes tervbe vett tura a hét folyamán ismertette a helyi lapokban.

Utjelzés. A nyár folyamán a Kassán működő három turistaegyesület: osztályunk, a Cseh turistaklub kosicei osztálya és a Természetbarátok kosicei turistaegyesülete elhatározta, hogy közös költségen és közös munkaerővel felújítja Kassa környékének turisztikai utjelzéseit. Az 1921. év programjával a Kassa—Kassahátori miutól keletre fekvő s a Hernád által határolt terület lett megjelölve. A nevezett terület jelzési hálózata, egy szakasz kivételével teljesen elkészült. A jelzés a modern turisztikai utjelzés elveinek megfelelően történik. A jelző szín mindenütt fehér alapra lesz helyezve úgy, hogy még a szürkület beálltával is azonnal és élesen szembeötljön a jelzés. A jelzőtáblák két nyelven, szlovákul és magyarul vannak szerkesztve.

A jelzés talán még meg se száradt, de a de a derék kavecsányiak már is tanubizonyosságot tettek magas kulturájukról, amennyiben a kavecsányi kápolna melletti fán levő jelzőtáblát baltával összevagdalták.

Kassa turista-kalauzának kiadása. Már a háboru kitérőse előtt komolyan foglalkozott az osztály azzal, hogy kiadja Kassa környékének turistakalauzát, miután a régi kalauzok már teljesen elavultak. A kalauz kézírata el is készült, de a háboru következtében kiadása elmaradt. Tekintettel azonban arra a nagyarányú fellendülésre, mely a kirándulások terén az elmúlt esztendőben észlelhető volt, az osztály most még inkább, mint valaha, szükségét látta egy turistakalauz kiadásának és így került kiadás alá dr. Móricz József vál. titkár szerkesztésében megjelenő „Kassa környék-

ratnál álltam meg, ahol 10—15 percig nővéremmel beszélgettem. A Hymnust nem énekelhettem, mert akkor már nem is voltam benn. Mikor eltávoztam a templomból, a Fő-utcán hozzám jött Calba detektív és elvitte igazolványomat.

Nekem az a benyomásom, hogy a miniket feljelentő Calba detektív nem is volt benn a templomban, mert én akkor láttam őt jönni a templom felé, mikor már kiinn állottam az utcán.

Igy semmi esetre sem láthatta azt, hogy mi énekeltek volna a magyar Hymnust.

Jaczkó Margit, a harmadik vádlott tette meg ezután vallomását:

— Nem érzem magam bűnösnek. Én a templomi kórus énekesnője vagyok, a misére mentem aznap is énekelni. Nem tudom ki kezdte, ki intonálta az éneket, az orgona nem kísérté. Én énekeltem a Hymnust a többiekkel együtt. A feljelentő detektívet nem is ismerem.

Elnök: Tehát beismeri, hogy énekelte a Hymnust?

Vádlott: Beismerem.

A bíróság ezután a tanuk sokaságának kihallgatására tért át.

Elsőnek dr. Dióssy Antal ügyvédet hallgatták ki tanuként.

— Jelen voltam a templomban — mondotta — mikor a Hymnust énekeltek. A Szózatot is énekeltek. Dr. Szarvassy a templomban közvetlen a hátam mögött állott. Az ének alatt hátrafordultam, láttam, hogy ömlök a szeméből a könny. Fizikai lehetetlenség, hogy énekelni tudott volna, máskülönbben is fél lépés távolságra állott mögöttem, éneket okvetlenül hallottam volna.

Ügyész: Az előbb azt mondotta, hogy egy lépésre állott öntől és nem fél lépésre.

Tanu: Kérem, ha tudtam volna, hogy ügyész ur így kicsinyeskedik és olyan fontos az a fél lépés, akkor centimétert vittem volna magammal a templomba és megmértem volna a távolságot.

Elnök: Kísérték orgonán a Hymnust?

Tanu: Arra nem emlékszem. Én is meg voltam hatva erősen.

A bíróság tanut vallomására megeskette.

Vendely Ernő tanu: Nem hallottam, hogy énekeltek volna a Hymnust, én korábban kimentem a templomból. Tarcall Gusztáv nem énekelhetett, mert ő még hamarabb távozott, mint én. Tanut szintén megeskette a bíróság.

Calba Alajos detektív az egyetlen terhelő tanu tette meg ezután vallomását:

— Mind a három vádlott benn volt a templomban az éneklés alatt. A Hymnust a kórusról intonálta egy hang, erre a két-három ezer főből álló tömeg énekelni kezdett.

nek természeti szépségei“ című turistakalauz, mely az eddigi Bäder-rendszerű turistakalauzzal ellentétben, turaleírások keretében adja Kassa környékének részletes turistakalauzát. A teljes munka, mely 24 füzetre van tervezve, felüléi Kassa egész környékét. Az I. és II. rész, mely a Kassa—Abos—Margitfalva közötti állomásokról kiinduló turákat ismerteti, már megjelent, a III. és IV. rész, mely Torna és Mecenzéf, illetve Nagyszalanc és Gönc vidékének leírását tartalmazza, 1922. év folyamán fog sajtó alá kerülni.

A kalauz kiadására 1921-ben 3861 K 40 fillért fordított az osztály. Az egyes füzeteket önköltségi árban, darabonként 1 koronáért bocsátja tagjai rendelkezésére.

A Kassai havasi menházról kell még megemlékeznünk. Ezt a háboru alatt lelketlen gonosztevők feltörték és teljesen kifosztották. A háboru utáni időben a rombolás folytatott s most már csak az épület váza meredezik. Ajtajait, ablakait, tűzhelyeit, padlózatát és padlásdeszkáit mind ellopták a derék tőkésiek. Nemes munkájukat még azzal tetőzték be, hogy az óriási fáradsággal létesített forrásfoglalatót is teljesen szétverték. A mai árak mellett még csak szó se lehet arról hogy a menház helyreállítására nézve bármintó javaslatlall lépünk a közgyűlés elé.

Osztályunk könyvtára az 1921. év folyamán rendeztetett s mihelyt egy alkalmas helyiségünk lesz, azt tagjaink rendelkezésére bocsátjuk.

Zárszámadásunk az 1921. évben 112 K 07 fillér fölösleggel zárult. Bevételeink volt 11338 K 90 f., kiadásunk 11226 K 83 fillér.

Jelentésünk ezzel kimerült. 1921. évi működésére büszke lehet a kassai osztály. Ha a jövő évben is ilyen eredményt fog felmutatni, ugy méltán fogja megünnepelhetni fennállásának tíz éves évfordulóját.

Kassán, 1922. év június havában.

**A Kárpátgyűlés
Kassai osztályának elnöksége.**

Dr. Fülöp védő: Hallotta a vádlottakat énekelni?

Tanu: Hallani nem hallottam, mert hisz ez képtelenség, de láttam, hogy nyitogatták, mozgatták a szájukat.

A bíróság megeskette a tanut, mire dr. Fülöp semmiségi panaszt jelentett be.

Buliczka János tanu: Hallottam énekelni a Hymnust, ott voltam. A könny elfutotta szememet és kimentem a templomból. A vádlottakat nem is láttam sehol a templomban. Tarcall akkor már kiinn volt, amikor én kimentem.

Tanu megeskették vallomására. Papp János és Deák Gyula tanuk tették meg ezután vallomásukat.

Dr. Varga Ede, elbocsátott államügyész Szarvassy vádlottára nézve kedvező vallomást tesz. Szarvassy nem énekelte a Hymnust. Többi vádlottak csak látásból ismeri, a templomban nem látta.

Siposs A. Gyula: vallomásában elmondta, hogy közvetlen Szarvassy mellett állott, hallotta volna, ha az énekel.

Mindezen tanuk megesketését mellőzte a bíróság.

Geffert Dezső tanu: Szarvassy mögött állottam. A templom közepén intonálták az éneket, Szarvassyt nem hallottam énekelni. Ha énekelte volna, azt én föltétlenül hallottam volna.

Tanu megeskették vallomására.

A bíróság ezután szünetet rendelt el, a tárgyalást d. u. fél 3 órákor nyitja meg újból.

A délutáni tárgyalás az ügyész vádbeszédével kezdődött. Bohács ügyész beigazoltnak látta a vádat s ezért a vádlottak szigorú megbüntetését kérte.

Dr. FÜLÖP DEZSŐ,

dr. Szarvassy védője: Terhelő tanu nincsen, Calba detektív maga is azt mondotta vallomásában, hogy vádlottakat nem hallotta énekelni, csak látta, hogy a szájukat mozgatták. A vád egyetlen terhelő tanujának vallomása tehát a nullával egyenlő. D eha mégis énekelte volna védenca a Hymnust, ez nem képez bűncselekményt. Csak az izgat, aki mást izgat, vád-

Drab szenátor kizárásának újabb fejleményei

Hogy bánik a kommunista párt proletár alkalmazottaival. — A kommunista párt politikai okokból elmozdította egyik kiadóhivatali tisztviselőnjét.

(Saját tudósítónktól.) Alig pár hónapja mulott el, hogy a kosicei kommunista párt vezetősége megkezdte ugynevezett „purifikáló“ munkáját a párttagok között, ami alatt — mint a később bekövetkezett események mutatták — az értendő, hogy a pártvezetőségben domináns szerepet játszó bolsevik frakció szabadulni akart mindazoktól, akik akaratának nem vetették alá magukat, hanem a párttaktikáról önálló véleményét mertek formálni.

Megkezdődtek tehát a kommunista pártból való kizárások és a pártvezetőség a kizártak sorsára juttatta többek között Drab Sándor szenátort is, azért, mert mint a Kassai Munkás kiadóhivatalának vezetője, nem terjesztette be a kitűzött időre elszámolását, tehát a párttárhozat szerint könnyelműen és rendetlenül gazdálkodott a proletariátus pénzével.

Drab szenátor a kosicei pártvezetőség határozatát a prágai központi pártvezetőséghez megfőlebbezte, egyuttal serényen hozzálatott az elszámolási munkálatok elvégzéséhez. Időközben a Kassai Munkásban egy cikk jelent meg, amely részletesen indokolta a kizáró párttárhozatot és

többé-kevésbé nyílt és burkolt gyanúsításokat tartalmaz Drab szenátor személyét illetően, 200 ezer korona el nem számolása miatt.

A vád elhangzott és a pártból kizárt Drab szenátornak nem adták meg a lehetőséget és teret arra, hogy a gyanúsításokkal szemben a Kassai Munkás hasábjain tisztázza magát a kelet-szlovenszkoji proletariátus előtt, amely Drab Sándort önzetlen és ernyedetlen munkásmozgalmi tevékenységéért tisztelte és becsülte. Drab ekkor a saját szerepének tisztázására röplapot írt és bocsátott ki, majd pár hét múlva befejezte elszámolási munkálatait és be-terjesztette a pártvezetőséghez, kimutatva, hogy még neki van négyezer és párszáz koronás követelése a párton, nem pedig — mint vádlói állították — 200 ezer korona tartozása.

Jellemző, hogy a Kassai Munkás, amely másfél hasábon át szórta vádjait Drabra, a pártügyek rovatába bujtatótt egysoros közleményben nyugtázta a beteresztést.

Ezen előzmények ismertetése szükséges volt annak a bértárgyalás anyagának megértéséhez, amelyet tegnap délután folytattak le az I. foku iparhatóságon. **Kerényi Imréné,** a Kassai Munkás lap kiadóhivatalának 900 korona havi fizetéssel alkalmazott tisztviselője panaszt tett a kosicei kommunista párt ellen, amely ok nélkül elbocsátotta és három havi végkielégítés helyett csak egy havi fizetését folyósította.

lottnak pedig ez nem volt szándékában. A csehszlovák köztársaságban biztosítva vannak a kisebbségek jogai

(Itt a cenzura 5 sort törölt)

Dr. BLANÁR BÉLA

tartotta védőbeszédét:

— Szent István-napkor mindig énekeltek a magyar Hymnust a dómban — mondotta — s énekeltek 1921 aug. 20-án is. Védenem, Jaczkó Margit hallotta, hogy a tömeg belekezdett az éneklésbe, énekelte tehát ő is. Ő maga is beismeri azt, bűncselekményt ezáltal nem követett el. Volt eset a történelemben arra, hogy egy dalt egyes időkben nem volt szabad énekelni, de az akkor kifejezetten az állam hatalom tilalma folytán történt. Nálunk a köztársaságban a Hymnust illetőleg nincs tiltó rendelkezés.

Ügyész: Van!

Dr. Blanár: A prágai nemzetgyűlés nem hozott ily irányú törvényt, de nem is adtak ki ilyen rendeletet. Az ügyész ur odavetett állítását nem fogadom el, mert azt bizonyítani nem tudja. Ismeretes a Hymnus szövege. Imádság ez, amelyben egy szerencsétlen nép esdekél jö-létért az Istenhez.

DR. POLLÁK GYULA,

Tarcall Gusztáv védője elmondotta, hogy védenca védekezése teljes beigazolást nyert.

A bíróság tanácskozás után kihirdette ítéletét, melyben mindhárom vádlottat felmentette vád- és következményei alól. Indokolásában leszögezi az ítélet annak beigazolását, hogy vádlottak tényleg énekeltek a Hymnust, de

megállapítja azt is, hogy a Hymnus éneklése nem ígatás. Tekintve azonban azt, hogy politikai demonstrációról is van szó, elrendeli a bíróság, hogy az iratokat az ítélet jogerőre való emelkedése után tegyék át a rendőrséghez további eljárás miatt.

Bohác ügyész bejelentette felebbezését.

Dr. Fülöp, dr. Blanár és dr. Pollák felebbeztek az ítélet indokolása és az ellen, hogy az iratokat a bíróság a rendőrséghez átteni rendelte.

A kosicei kommunista párt, amely teli szájjal prédikál lapjában a kegyetlen munkaadók ellen, most maga esett a saját maga ásta erkölcsi verembe és egy proletár tisztviselő kiadóhivatali tisztviselője azzal, hogy a kommunista párt, mint munkaadó, semmivel sem marad mögötte kapitalista kollégáinak.

Az iparhatóságon megtartott első tárgyaláson kiderült, hogy a tisztviselő elbocsátásának politikai háttere van. Dr. Gábor Herber, a párt jogi képviselője ugyanis azzal érvelt, hogy Kerényinét el kellett bocsátani a Munkás kiadóhivatalából, mert megsértette az üzleti titkot azáltal, hogy

egy konkurrens vállalatnak, Drab szenátor hírlapterjesztő vállalatának, átadta a Kassai Munkás összes előfizetőinek névsorát.

Az elbocsátás tehát jogos volt és a párt méltányosságból fizetett ki az alárendelt munkakörben dolgozó tisztviselőnek egy havi fizetést végkielégítésként. Kerényi Imréné jogi képviselője viszont fölhozta, hogy Drab szenátor, akinek akkoriban — mint a kommunista párt tagjának — joga volt az előfizetők névsorába betekinteni, kérte meg Kerényinét, hogy a Munkás néhány előfizetőjének címét adja át. Anélkül, hogy a tisztviselő sejtette volna, mi célja van Drabnak a címekekkel, gyanútlanul átadta azokat. Drab szenátor — mint megállapítást nyert —

arra használta föl a kapott címekeket, hogy a Kassai Munkás vádjával szemben röplapban kifejtett védekezését eljuttassa a vidéki proletariátushoz is.

Midőn a kosicei kommunista párt vezetősége tudomást szerzett a történetéről, határozatot hozott, amellyel nyomban elbocsátotta tisztviselőnjét és „méltányosságból“ egy havi fizetéssel végkielégítette. Az első tárgyalást további tanukihallgatások miatt elnapolták és tegnap tartották meg a másodikot, amelyen Sárossy tb. főkapitány tanuként hallgatta ki Drab Sándor szenátort, Drab Miklóst, Seiden Ármint kommunista párttitkárt és Kormos Imrét, a Kassai Munkás kiadóhivatalának vezetőjét. A tanuvalomások két főkérdés körül forogtak, hogy: 1. Kerényi Imréné az üzleti titok megsértését követte-e el és 2. önálló munkakört töltött-e be a tisztviselő? A tanuvalomások számos jellemző momentumai közül csak egyet említünk meg, amikor a kommunista párt képviselője azzal érvelt, hogy Kerényinének már csak azért sem jár végkielégítés, mert elbocsátása után nyomban állást kapott Drab szenátornál.

A tárgyalás befejezésével Sárossy főkapit-